

O k t o b a r

DOGAĐAJI OPŠTEG KARAKTERA

3. oktobar — Iz s. Pidriša (kod G. Vakufa), po nalogu CK KPJ, Blažo Jovanović sa grupom članova Partije, krenuo za Crnu Gori da bi pružio pomoć PK KPJ za Crnu Goru, Boku i Sandžak u radu na razvijanju NOB-a. Blažo Jovanović i Dušan Mugoša imali su i poseban zadatak: da se probiju do rukovodstva KP Albanije i pruže mu pomoć u organizovanju Prve partijske konferencije KP Albanije; da prisustvuju kao delegati CK KPJ i prenesu odluke Kominterne; da rukovodstvu KP Albanije prenesu dotadašnja iskustva KPJ u organizovanju NOB-a, koja treba prilagoditi konkretnim prilikama u Albaniji, i da mu predaju pismo Centralnog komiteta KPJ od 22. septembra 1942.
- 5 oktobar — Predsednik SAD Franklin Kuzvelt primio ambasadora izbegličke vlade Kraljevine Jugoslavije u Vašingtonu i tom prilikom izložio svoje poglede na budućnost Jugoslavije, naglasivši da Srbi posle rata treba da odluče kakvu vrstu unije žele sa Hrvatima — široku konfederaciju ili federaciju s nekim javnim službama pod centralnom upravom, odnosno da te i slične probleme treba slobodno da reše narodi Jugoslavije, a ne da se to rešenje donese deklaracijom savezničkih državnika.
- Na Sušaku održan sastanak između predstavnika NDH i Više komande »Slovenija — Dalmacija« (Superslode) u vezi s ciklusom operacija »Dinara« (napadom na centralnu slobodnu teritoriju u Bosni i Hercegovini).
- C. oktobar — U Vašingtonu potpisan protokol o isporuci britansko-američkog materijala SSSR-u.
- Vrhovni komandant NOP i DV Jugoslavije Josip Broz Tito naredio Stabu 1. operativne zone NOP odreda Hrvatske da uputi 100—120 минера koji bi pri Tehničkom odseku VS NOP i DV Jugoslavije završili inženjerski kurs i dobili instrukcije za organizaciju pionirskih vodova u brigadama.
- oktobar — Us. Drinićima (kod Bos. Petrovca) nastavljeno izlaženje »Borbe«, organa KPJ. List je izlazio do 27. februara 1943.
- »Slobodna reč«, organ jugoslovenskih iseljenika u Americi, objavio proglas Ujedinjenog slovenačkog naroda. U proglasu se poziva civilizovani svet da slovenačkom narodu pomogne u borbi za slobodu.
10. oktobar — Vrhovni komandant NOP i DV Jugoslavije Josip Broz Tito naredio da se od 3. sandžačke i 4. crnogorske NOU brigade formira udarna grupa za zaštitu pravca Mrkonjić-Grad — Mliništa, razoružavanje četničkih elemenata i politički rad na terenu, a od 2. proleterske i 2. dalmatinske NOU brigade formira udarna grupa za zaštitu pravaca Bos. Grahovo — Drvar i Bos. Grahovo — Peulje — Livanjsko polje.
11. oktobar — Komandant italijanske 2. armije uputio izveštaj Vrhovnoj komandi, ističući da u najvećem delu NDH ustanici mogu da rade šta hoće, jer računaju na pomoć stanovništva, i da su snage NOP i DV Jugoslavije znatne i pod jedinstvenom komandom.
12. oktobar — U Splitu otpočeo dvodnevni sastanak komandanta I načelnika štaba Više komande »Slovenija — Dalmacija« (Superslode) s komandantima italijanskog 6. i 18. armijskog korpusa, na kome je analizirana prva etapa ciklusa operacija »Dinara« i utanačen plan za sledeću etapu (»Beta«): zauzimanje Livna.
- Vrhovni komandant NOP i DV Jugoslavije Josip Broz Tito naredio Štabu Kupreškog bataljona 3. krajiškog NOP odreda da, pored drugih zadataka, preduzima hitne mere za materijalno zbrinjavanje stanovništva iz popaljenih sela G. i D. Vukovskog.
13. oktobar — Italijanska Vrhovna komanda naredila Višoj komandi »Slovenija — Dalmacija« (Superslodi) da se italijanski deo druge etape (»Beta«) ciklusa operacija »Dinara« izvrši što pre i Livno stalno posedne, a sa Generalštabom domobranstva postigne sporazum o izvođenju italijanskog dela treće etape ciklusa: zauzimanju Glamoča (»Gama«).

15. oktobar — U Zagrebu održan sastanak između poglavnika NDH Ante Pavelića i komandanta italijanske 2. armije generala Matija Roate na kome je, pored ostalog, razmotreno: pitanje četnika, stvaranje ustaških pripremnih jedinica u drugoj zoni i plan budućih operacija protiv jedinica NOV i POJ na području zapadne Bosne (ciklus operacija »Dinara«, Zumberka i Korduna).
- Oktobar s.* — U Londonu ministar spoljnih poslova vlade V. Britanije Antoni Eden primio sovjetskog ambasadora Majskog i tom prilikom insistirao da vlada SSSR-a, u duhu sporazuma o pomoći oslobodilačkim pokretima Evrope, zvanično prizna Dražu Mihailovića kao jedinog vođu otpora u Jugoslaviji. On je taj zahtev postavio u oštroj formi, preteći da problem četnika može pomutiti odnose SSSR — V. Britanija.
- Odlukom VS NOP i DV Jugoslavije formiran Privremeni upravni odsek pri VS NOP i DV Jugoslavije, sa zadatkom da, do stvaranja NO odbora Jugoslavije, organizuje pozadinske vojne vlasti (komande područja, komande mesta, partizanske straže, seoske straže) i kontroliše njihov rad; daje direktive NO odborima, pomaže ih da postanu stvarni organi demokratske vlasti i kontroliše njihov rad; organizuje službu bezbednosti pozadine oslobođenih teritorija; radi na propagandi u zemlji i inostranstvu. Za rukovodioca Privremenog upravnog odseka postavljen je član CK KPJ Moša Pijade.
17. oktobar — Na svečanosti u Drvaru vrhovni komandant NOP i DV Jugoslavije Josip Broz Tito predao brigadnu i bataljonske vojne zastave 2. proleterskoj NOU brigadi i tim povodom održao govor.
18. oktobar — Komandant četničkih snaga na Ozrenu obavezao se komandantu nemačke 718. divizije da će sa ustaško-domobranskim i nemačkim snagama učestvovati u operacijama »čišćenja« Majevice, pa je, zauzvrat, primio 750 pušaka, 19 mitraljeza i 4.000 okupacionih maraka.
- Vrhovni komandant NOP i DV Jugoslavije Josip Broz Tito naredio Operativnom štabu NOP i DV za Bosansku krajinu da izvrši sve pripreme za izvođenje bihačke operacije.
19. oktobar — U Glamoču održana sednica CK KPJ.
20. oktobar — Vođa Trećeg Rajha Adolf Hitler izdao naredbu o organizaciji komandovanja na području NDH. Naredbom su postavljeni nemački opunomoćeni general u Hrvatskoj (sa sedištem u Zagrebu), čiji je zadatak da preduzme sve mere za sređivanje snaga NDH. i komandant nemačkih trupa u Hrvatskoj (sa sedištem u Slav. Brodu), kome su potčinjene sve nemačke snage na teritoriji NDH. Po tom naređenju preduzete su mere za reorganizaciju snaga NDH, koje su potčinjene nemačkim i italijanskim snagama, zavisno od toga na kojoj su okupacionoj zoni bile dislocirane.
- Sef Privremenog upravnog odseka pri VŠ NOP i DV Jugoslavije uputio komandama područja cirkular o načinu prikupljanja podataka o zločinima okupatora i njihovih slugu.¹
- Sef Privremenog upravnog odseka pri VŠ NOP i DV Jugoslavije uputio naređenje štabovima brigada i NOP odreda da dostavljaju primerke partizanske štampe i dokumentarni materijal o oslobodilačkoj borbi i o zločinima okupatora i njegovih slugu.
23. oktobar — Londonsko izdanje »Njujork tajmsa« objavilo dve kraće vesti o borbama u Jugoslaviji: u jednoj se govori o partizanima a u drugoj o gerilcima.
- Savezničke snage otpočele ofanzivu protiv nemačko-italijanskih snaga kod El Alamejna (u Libiji).
- Generalni sekretar KPJ Josip Broz Tito uputio Pokrajinskom komitetu za Srbiju direktivu za oživljavanje partizanskog pokreta u Srbiji i zauzimanje pravilnog stava prema izbegličkoj vladi Kraljevine Jugoslavije u Londonu i četnicima Draže Mihailovića.
25. oktobar Kod Santa Kruza (Salomonska ostrva) otpočela dvodnevna pomorsko-vazдушna bitka između savezničkih i japanskih snaga.
- Privremeni upravni odsek pri VS NOP i DV Jugoslavije naredio svim komandama područja da sastavljaju spiskove narodnih neprijatelja, sumnjivih lica, konfiskovanih i napuštenih kuća, izbeglica i pogorelaca.

¹ TnJ cirkular upućen i GS NOP odreda /a Hrvatsku, GS NOP odreda za Sloveniju. Operativnom Štabu NOP i DV za bosansku krajinu i Štabu 4. operativne zone NOP odreda Hrvatske.

26. oktobar — Vojna misija V. Britanije obavestila svoju vladu da je pokret Draže Mihailovića zaista pasivan i da njegove pojedine vojvode saraduju sa okupatorom.
27. oktobar Vrhovni komandant NOP i DV Jugoslavije Josip Broz Tito, zajedno s komandantom Operativnog štaba NOP i DV za Bos. krajinu, razradio plan za bihačku operaciju. Početak operacije predviđen je za 2. novembar.
- Šef Privremenog upravnog odseka pri VŠ NOP i DV Jugoslavije upozorio sreske NO odbore da stanovništvo pravilno opterećuju materijalnim doprinosom NOB-u.
- Šef Privremenog upravnog odseka pri VŠ NOP i DV Jugoslavije naredio komandama područja da preduzmu oštre mere za suzbijanje špekulacije na oslobođenoj teritoriji.
- U Asti (u Pijemontu, u Italiji), pobunilo se oko 600 Slovenaca iz Slovenačkog primorja regrutovanih u italijansku vojsku protestujući protiv rata.
- Oktobar k. Pri Tehničkom odseku VŠ NOP i DV Jugoslavije otpočeo inženjerski kurs, koji je trajao oko 20 dana. Kurs je završilo 80 boraca. Od 50 kursista formirana je Inženjerska četa pri VŠ, dok su ostali upućeni kao inženjerci u druge jedinice.
- Oktobar Generalni sekretar KPJ Josip Broz Tito uputio pismo zameniku političkog komesara 1. proleterske NOU brigade o potrebi da se svečano proslavi godišnjica oktobarske revolucije.
- Vrhovni štab NOP i DV Jugoslavije izdao uputstvo¹ o važnosti zaplenjivanja neprijateljskih dokumenata i o načinu njihovog iskorišćavanja

BOSNA I HERCEGOVINA

2. oktobar — Ouhvatnim manevrom preko planine Lisine nemačka borbena grupa »Vedel« potisnula 2. proletersku NOU brigadu prema selu Jezeru (blizu Jajca) i zauzela Mrkonjić-Grad.
- 2/3. oktobar U s. Trnovu (kod Mrkonjić-Grada) četnici uhvatili na prevaru, a potom zaklali i bacili u Grujića jamu na Baračkom brdu komandanta brigade, zamenika političkog komesara brigade i komandanta 4. bataljona 3. sandžačke NOU brigade Vladimira Kneževića, Rifata Biudžovića i Tomaša Žižića, narodne heroje.
3. oktobar — U s. G. Bukovici (kod Brezovog Polja) četnička Majevićka brigada opkolila dva bataljona 6. istočnobosanske NOU brigade. Iznenađeni u nepovoljnoj situaciji, bataljoni su se izvukli iz okruženja preko položaja jednog četničkog bataljona, čiji borci nisu hteli da pucaju na partizane. U borbi je poginuo zamenik političkog komesara čete Omer Maslić, narodni heroj.
4. oktobar — Delovi nemačke 714. i 718. pešadijske divizije, nastupajući od Mrkonjić-Grada i D. Vakufa, zauzeli Jajce. Delovi 4. crnogorske i 3. sandžačke NOU brigade i 3. krajiškog MOP odreda blagovremeno su evakuisali pozadinske ustanove i uništili fabriku karbida 1 druge važne objekte.
5. oktobar — Delovi italijanskog 6. armijskog korpusa (4.000) i četničkog Trebinjskog, Nevesinjskog i Romanijskog korpusa (5.000), u pet napadnih kolona, uz sadejstvo delova domobranskog 7. i 15. pešadijskog puka, podržani avijacijom, otpočeli šestodnevnu prozorsku operaciju (»Alfa«), deo nemačko-italijanske protivofanzive (ciklusa operacija »Dinara«), u cilju odbacivanja partizanskih snaga od Mostarskog basena boksita i železničke pruge Sarajevo — Mostar. Oko 60 km razvučena 10. hercegovačka NOU brigada nije mogla pružiti ozbiljniji otpor italijansko-četničkim snagama, koje su do 10. oktobra zauzele s. Saviće, Prozor, s. Sćit i s. Ravno, prokrstarile selima na planinama Ljubuši, Vranu, Paklini i Raduši i na liniji Duvno — Šujica — G. Vakuf — Hadžići uspostavile vezu sa ustaško-domobranskim snagama¹.
- Oktobar p. p. — Na inicijativu Oblasnog komiteta SKOJ-a za Bos. krajinu formiran inicijativni Oblasni odbor NOSOBiH za Bos. krajinu.
- S/6. oktobar — Kod sela Lisnika (blizu Bosanske Rače) 6. istočnobosanska NOU brigada se, na tri čamca, prebacila preko reke Save u Bosutske šume, ostavivši na planini Majevidici svoj 2. bataljon.

¹ Uputstvo je pisao član CK KPJ Moja Pijade.
² Četnici su opljačkali ceo kraj i spalili desetine sela. Samo u prozorskoj opštini ubijeno je 638 ljudi. Žena 1 dece 1 spaljeno 656 domova.

6. oktobar U s. Bistrom (na putu Travnik — s. Rastovo) dva bataljona 5. crnogorske NOU brigade i jedna četa Zijametskog partizanskog bataljona razbili jednu domobransku četu. zarobili 47 domobrana i zaplenili 1 minobacač, 8 p. mitraljeza, 50 pušaka i oko 10.000 metaka.
- Operativni Stab NOP i DV za Bos. krajinu, prikupivši dovoljne snage (pet brigada i delove dva odreda), prešao u protivudar u gornjem toku r. Sane. U trodnevnim borbama je zauzet Ključ i razbijen niz posada između Sitnice i Vrhpolja, ali je dejstva prema San. Mostu omeo napad nemačke pukovske borbene grupe Vedel'./ Sitnice.
7. oktobar Prva proleterska NOU brigada i delovi 6. krajiškog NOP odreda razbili ojačani 2. bataljon domobranskog 10. pešadijskog puka i zauzeli Ključ.
8. oktobar Italijanski 29. bersaljerski bataljon i 2. bataljon 94. puka italijanske divizije »Mesina potisnuli delove 10. hercegovačke NOU brigade i zauzeli Prozor.
9. oktobar Motorizovani delovi domobranskog 15. pešadijskog puka i ustaše prodrli iz Bugojnu, savladali slab otpor malobrojnih delova 5. crnogorske NOU brigade i zaštitnice Komande mesta iz G. Vakufa i zauzeli G. Vakuf
10. oktobar Otpočele četvorodnevne borbe u kojima se nemačka pukovska borbena grupa »Vedel«, prihvaćena od oko dva bataljona iz San. Mosta, probila iz rejona Sitnice i Čadavice u San. Most. Time je zaustavljen protivudar Operativnog štaba NOP odreda za Bos. krajinu prema San. Mostu, ali su partizanske jedinice povratile ranije izgubljenu teritoriju.
- U Drvaru održana okružna konferencija KPJ za Drvar: konstantovan je širok razmah NOP-a i veliki porast svih organizacija; preneti su zaključci proširenog sastanka Oblasnog komiteta KPJ za Bos krajinu.
12. oktobar Kod s. Majkića (blizu Ključa) dve čete 1. krajiške NOU brigade iz zasede iznenadile na maršu i razbile jednu četu borbene grupe *Vedel nemačke 718. pešadijske divizije. U zabuni neprijatelj je artiljerijom tukao svoje trupe.
- 12/13. oktobar — Grupa brigada (2. proleterska, 3. sandžačka i 4. crnogorska NOU) zauzela Mrkonjić-Grad iz koga se nemačka borbena grupa »Tomas« povukla u s. Sitnicu. Ostavljeni delovi četnika i domobrana lako su razbijeni.
13. oktobar — Ustaško-domobranske snage iz garnizona Travnika, Komara, Oboraca, D. Vakufa, Bugojna, G. Vakufa i Busovače izvršile koncentričan napad na 5. crnogorsku i 10. hercegovačku NOU brigadu u međurečju Vrbasa i Lašve. Razbijanjem manjih kolona i manevrom preko pl. Vlašića napad je odbačen.
14. oktobar — Po naređenju Operativnog štaba NOP i DV za Bos. krajinu rasformiran 6. krajiški NOP odred. Njegov bataljon »Zdravko Celar« ušao je u 3. krajišku NOU brigadu, a od ostala dva bataljona formirana je Krajiška polubrigada.
- U Podgrmeču, po naređenju Operativnog štaba NOP i DV za Bos. Krajinu, od 1. krajiškog NOP odreda formirana 6. krajiška NOU brigada.
- Oktober d. p. — U cilju potpunijeg oživljavanja NOP-a u Hercegovini, posle sređivanja jednog dela partijskih organizacija, obnovljeni Oblasni komitet KPJ za Hercegovinu proglasom obavestio narode Hercegovine o prvim uspesima njihove 10. udarne brigade u Bosni i osudio četničku izdaju, teror i pokolj u Prozoru i pokušaj stvaranja muslimanske četničke milicije. Pozivajući narode Hercegovine da se ponovo prihvate oružja radi uništavanja okupatora i njihovih slugu, Oblasni komitet je ukazao na bratstvo i jedinstvo kao na garanciju uspeha u zajedničkoj borbi.
- Naredbom Operativnog štaba NOP i DV za Bos. krajinu, na teritoriji rasformiranog 1. krajiškog NOP odreda formirano Podgrmečko vojno područje, sa sedištem u s. Benakovcu (kod Bos. Krupe).
- U s. Jakiru (kod Glamoča) održana okružna konferencija SKOJ-a za Jajce, na kojoj je raspravljano o učvršćenju SKOJ-a, ulozi omladine u NOB-u i radu NOSOBiH.
- U s. Golubiću (kod Bihaća) 4. krajiška NOU brigada razbila posadu od 150 milicionera, domobrana i ustaša.
- 15/16. oktobar — Jedan bataljon 5. crnogorske NOU brigade zauzeo Fojnicu i razoružao žandarmerijsku posadu.

- oktobar* — Delovi 2. bataljona nemačkog 750. pešadijskog puka, ojačani domobranima, iz Sarajeva preko Kiseljaka ušli u Fojnicu, koju je predhodno evakuisao jedan bataljon 5. crnogorske NOU brigade.
- oktobar* — Delovi četničkog odreda »Kočić« iznenadili zaštitnicu Komande mesta i zauzeli Mrkonjić-Grad, ali su sutradan protivnapadom izbačeni iz grada.
- Glavnina nemačke 714. pešadijske divizije, sa domobranskim, ustaškim i četničkim delovima (preko 10 bataljona), otpočela koncentričan napad (poduhvat »Kozara«) u cilju ponovnog čišćenja Kozare. Peta krajiška NOU brigada je izbegla odlučne sudare, pa se, sklonivši ranjenike, 21. i 24. oktobra, u dva pravca, probila u Podgrmeč. Do 27. oktobra neprijatelj je krstario Kozarom vršeći represalije, a u s. Jelovcu i s. Palančištu (kod Prijedora) pobio oko 620 ljudi, žena i dece.
- oktobar* — U Glamoču otpočela okružna konferencija KPJ za okrug Jajce. U toku dvodnevno rada iscpno je raspravljano o organizacionom stanju o Partiji i SKOJ-u, o sprovođenju izbora za NO odbore i o radu u vojsci, omladinskoj organizaciji i AFŽ-u.
- U s. Jasenici (u Podgrmeču) formirana 1. haubička baterija Operativnog štaba NOP i DV za Bos. krajinu.
- oktobar* — Delovi italijanskog 18. armijskog korpusa, sa ustaškom Crnom legijom i delovima četničke Dinarske divizije sa polukružne osnove. Kupres, Sujica, Duvno, Imotski, Sinj, Vrljika, ukupno 12—14 bataljona, otpočeli livanjsku operaciju ('Beta*', »Livno¹«) za ovladavanje slobodnom teritorijom oko Livna, deo nemačko-italijanske protivofanzive (ciklusa operacija »Dinara«). Dok su 1. dalmatinska NOU brigada i 3. NOP odred 4. operativne zone NOP odroda Hrvatske uspešno zadržavali ostalih pet kolona, izbijanjem kolone iz Kupresa u Livno prisililo je partizanske jedinice da 26. oktobra napuste odbranu i na ostalim pravcima i povuku se prema pl. Kamešnici i Glamoču.
- Glavnina nemačke 718. pešadijske divizije, ojačana ustaško-domobranskim snagama (devet pešadijskih bataljona, 4 artiljerijska diviziona i jedan oklopni bataljon), i nemačko-domobranksko-četnička borbena grupa Tomas«, jačine oko dva bataljona, otpočela jedanaestodnevnu drugu jajačku operaciju (»Jajce II«) za razbijanje partizanskih jedinica u Janju i Pljevi, deo nemačko-italijanske protivofanzive (ciklusa operacija »Dinara«). Treća sandžačka NOU brigada i 3. krajiški NOP odred izvukli su se na greben Vitoroga bez većih gubitaka. Nemački vojnici su opljačkali i spalili sva napuštena sela i na najsvirepiji način pobili deo stanovništva, koje je, ostalo kod kuća.

Dva ustaška bataljona iz Kupresa, prodorom preko neposrednutih planina Cincara i Kruga, iznenadili delove 4. operativne zone NOP odreda Hrvatske i zauzeli Livno.

Ojačana 2. krajiška NOU brigada zauzela s. St. Rijeku (kod San. Mosta) i uništila instalacije žičane železnice Rt. Majdan — Ljubija.

U rejonu Bos. Grahova, po naređenju VS NOP i DV Jugoslavije, otpočeo trodnevni protivudar 1. i 2. proleterske i 4. krajiške NOU brigade protiv delova italijanske divizije »Sasari« i četničke Dinarske divizije, u cilju paraliziranja neprijateljskih dejstava u nemačko-italijanskoj protivofanzivi (ciklusa operacija »Dinara«). Zbog sporog i nepotpunog grupisanja snaga nije postignuto iznenađenje, pa protivudar nije uspeo, iako je Udarina grupa brigada zauzela s. Strmicu, razbila četnike na spoljnoj odbrani Bos. Grahova i nanela velike gubitke italijansko-četničkom utvrđenom garnizonu. U tim borbama pored ostalih, poginuo je i puškomitraljezac iz 2. proleterske NOU brigade Radiša Radosavljević Soša. narodni heroj.

Preko s. Jezera nemačka pukovska borbena grupa »Šušnig« 718. pešadijske divizije prodrla u Mrkonjić-Grad. Manji delovi 3. sandžačke NOU brigade povukli su se na jugozapad. Nemačke vlasti su u gradu pohapsile 273 lica koja su sproveli u Jajce.

Kod ž. st. Rame (na pruzi Mostar — Konjic) delovi Mostarskog bataljona 10. hercegovačke NOU brigade uništili jedan teretni voz.

Na pl. Kozari poginuo komandant Proleterskog bataljona Operativnog štaba NOP i DV za Bos. krajinu Husein Hodžić Huso, narodni heroj.

U s. Starom Brodu (kod Višegrada) četnici pobili oko 500 muslimana.

U Popovom polju, na inicijativu Oblasnog komiteta KPJ za Hercegovinu, od partijsko-političkih radnika i preostalih partizana — ilegalaca, SK KPJ za Trebinje formirao samostalni partizanski bataljon »Sloboda«.

- Kod s. Kozila (blizu Jajca) četnici uništili bolnicu 3. krajiškog NOP odreda i pobili veću grupu ranjenika i nekoliko lekara.

HRVATSKA

1. oktobar
- Otpočeo dvodnevni napad 1. i 2. hrvatske NOU brigade na ustaške posade u selima Klancu, Kaluderovcu, Podastraniji i Aleksinici (kod Gospića). Mesta su zauzeta, ali je neprijatelj uspeo da glavne snage izvuče, uz gubitke od 33 poginula. Brigade su imale 3 mrtva i 14 ranjenih.
  - Štab 3. operativne zone NOP odreda Hrvatske uputio proglas stanovništvu Slavonije: govori o ustaškoj vladavini u Hrvatskoj, objašnjava ciljeve partizana i poziva narod u NOB.
2. oktobar
- PK SKOJ-a za Hrvatsku uputio svim skojevskim rukovodstvima i organizacijama u partizanskim jedinicama direktivno pismo o ulozi SKOJ-a i njegovim zadacima u vojsci.
  - Na mestu zvanom Natkrivac (kod Delnica) tri bataljona 2. primorsko-goranskog NOP odreda napala 3. bataljon 122. pešadijskog puka italijanske divizije »Mačerata« koji se kretao od Delnica ka Brodu na Kupi. Poginula su 72 a ranjeno je oko 100 neprijateljskih vojnika. Zaplenjeno je 5 p. mitraljeza i 50 pušaka.
  - GŠ NOP odreda za Hrvatsku uputio Štabu 1. operativne zone NOP odreda Hrvatske naredbu o formiranju sreskih i seoskih straža i o njihovim zadacima, o nadležnostima stalnih vojnih sudova, uputstvo o pripremanju izbora za NO odbore itd.
  - Kod Sv. Gospe (blizu Šibenika) Primorska partizanska četa napala četnu crnih košulja iz sastava bataljona »Vespri«, i nanela joj gubitke od 2 mrtva i 6 ranjenih vojnika.
  - Kod o. Korčule britanska podmornica napala topovskom vatrom i torpedima italijanski parobrod »Velja« koji je prevezio trupe. Oštećeni brod se nasukao kod Orebića. Gubici: 35 mrtvih i nestalih, 9 ranjenih.
3. oktobar
- U s. Uništirna (na pl. Dinari), po naređenju VŠ NOP i DV Jugoslavije, od bataljona Branko Vladušić iz Severnodalmatinskog NOP odreda, Vaganjskog partizanskog bataljona i glavnine Dinarskog partizanskog bataljona formirana 2. dalmatinska NOU brigada. Sa ulaskom bataljona »Branko Viadušić« u sastav brigade, Sjevernodalmatinski NOP odred prestao da postoji.
  - Jedinice 9. hrvatske NO brigade likvidirale ustaško i italijunsko uporište u s. Ribniku (kod Gospića). Ubijeno je oko 70 ustaša i italijanskih vojnika i više ih je ranjeno. Zaplenjeno je 38 pušaka, 1 p. mitraljez, 1 minobacač i oko 6000 metaka.
4. oktobar
- Treći bataljon 1. hrvatske NOU brigade napao italijansku posadu u s. Rudopolju (kod Otočca) i naneo joj gubitke od oko 70 mrtvih i ranjenih.
5. oktobar
- Sedma hrvatska NO brigada i delovi 1. slavonskog NOP odreda i Moslavačkog partizanskog bataljona zauzeli ustaško uporište u s. Španovici (kod Pakraca). Neprijatelj je pretrpeo gubitke od oko 160 mrtvih i ranjenih, a isto toliko zarobljenih. Zaplenjeno je 100 pušaka, 7 automata, 1 p. mitraljez i mnogo druge ratne opreme.
  - Kod o. Oblika britanska podmornica napala i topovskom vatrom i torpedima oštetila italijanski parobrod »Eneo« koji je prevezio trupe. Gubici: 51 mrtav i nestao i 46 ranjenih italijanskih vojnika.
- Oktobar p.
- Po direktivi CK KPH formirano Povereništvo PK SKOJ-a za Slavoniju.
  - Italijanski vojnici i četnici izvršili pokolj u selima Gati, Tugarama, Dugom Polju, Kotlenicama, Zvečanju, Cislji i G. Jjolcu (područje pl. Mosora). Samo u s. Gali zaklali su oko 190 ljudi.
  - U s. Prokopu (na Moslavačkoj gori), po naređenju Štaba 2. operativne zone NOP odreda Hrvatske, formiran Moslavački NOP odred.
  - Formiran opštinski NO odbor Vrgorac.
6. oktobar
- Jedinice 9. hrvatske NO brigade zauzele ustaška uporišta u s. Ličkom Novom i s. Brušanima (kod Gospića).
  - U rejonu s. Španovice (kod Pakraca) delovi 1. slavonskog NOP odreda oborili nemački avion.

- Održano partijsko savetovanje za okrug Makarsku.
- 7. oktobar**
- Iz sela Kostanjevca, Oštrca, Kalja, Željeznog i Vivodine četiri ustaška bataljona otpočela četverodnevni napad na Zumberak, gde su se nalazili 1. proleterski NOU bataljon Hrvatske i partizanski bataljon »Josip Kraš«. Partizanske jedinice su uspele da odbace neprijatelja u polazne garnizone i da mu nanesu gubitke od oko 50 mrtvih, 30 ranjenih i 10 zarobljenih, a same su imale 4 mrtva borca.
  - U blizini s. Sošica (kod Karlovca) jedinice 1. proleterskog NOU bataljona Hrvatske oborile ustaški avion.
  - Stab 3. operativne zone NOP odreda Hrvatske uputio podređenim jedinicama raspis 0 stečenim iskustvima pri zauzimanju ustaškog uporišta u s. Spanovici (kod Pakraca).
  - Partizanske grupe na Korčuli upale u Velu Luku i zapalile fabriku sardina. Zaplenjena je velika količina konzervirane ribe i lekova
  - Primorska partizanska četa porušila 3 mosta na putevima Biograd — Vodice i Pakoštane — Benkovac.
  - Us. Bačini (kod Makarske) italijanski vojnici i žandarmi zapalili 15 kuća pripadnika NOP-a a 30 osoba zatvorili.
- 8. oktobar**
- Jedinice 5. hrvatske NO brigade razbile ustašku kolonu kod St. Sela (blizu Topuskog).
  - Italijanske snage, ustaše i četnici iz s. Metka i s. R.'duča napali na položaje 9. hrvatske NO brigade kod s. Papučice i s. Kruškovca (kod Gospića). Neprijatelj je pretrpeo osetne gubitke.
  - GS NOP odreda za Hrvatsku pohvalio 4. hrvatsku NOU brigadu za uspešne borbe protiv okupatora i njegovih slugu na teritoriji 2. operativne zone NOP odreda Hrvatske i 1. i 2. udarni bataljon 1. primorsko-goranskog NOP odreda za uspešno izvedene akcije kod s. Tisovca i s. Josipovca (između Ogulina i Jasenka).
- 9. oktobar**
- CK KPH uputio svim partijskim organizacijama i članovima KP na Baniji pismo o smenjivanju OK KPH za Baniju zbog toga što se glavninom partizanskih snaga povukao u Kordun, avgusta 1942, i o postavljanju novog OK.
  - Italijanske snage i četnici napali 4. bataljon 2. dalmatinske NOU brigade u s. Peuljama (kod Bos. Grahova). Iznenaden napadom, laj bataljon se. uz sađeystvo 2. bataljona iste brigade, izvukao iz obruča u pravcu Marino brdo — tt 1457, uz gubitke od 9 mrtvih i 6 nestalih boraca.
  - Između s. Tounja i ž. st. Dubrava delovi 2. kordunaškog područnog partizanskog bataljona miniranjem srušili neprijateljski transportni voz, zbog čega je saobraćaj bio obustavljen 2 dana.
  - Kod s. Visoče (blizu Metljike), u borbi protiv ustaša, poginuo član GŠ NOP odreda za Hrvatsku i komandant 2. operativne zone NOP odreda Hrvatske Franjo Ogulinac Seljo, narodni heroj.
- 10. oktobar**
- Održana sednica PK KPH za Dalmaciju na kojoj je raspravljano o vojno-političkoj situaciji u Dalmaciji, o NOF-u i NO odborima, kadrovima i partijskim kursevima, agitaciji i propagandi i dr.
- Delovi domobranske 4. brdske brigade iz Daruvara i s. Batinjana (kod Daruvara) otpočeli dvodnevni napad na delove 1. slavonskog NOP odreda i Proleterskog bataljona Bosanske krajine u rejonu s. Bijela — s. Borki. U borbama do 11. oktobra neprijateljske snage su odbijene i prinudene na povlačenje prema Daruvaru, pretrpevši gubitke od 13 ranjenih oficira i vojnika. Zaplenjeno je 7 pušaka, 2 automata i 1 top.
- Kod ž. st. Popovača (na pruzi Beograd — Zagreb) diverzantska grupa GŠ NOP odreda za Hrvatsku digla u vazduh neprijateljski transportni voz. Poginulo je oko 250 ustaša i nemačkih vojnika, izgoreh su 3 cisterne sa benzinom, 2 vagona sa šećerom i nekoliko vagona sa raznim vojnim materijalom, a ostali su oštećeni. Saobraćaj je bio obustavljen 38 časova.
- U s. Bijeloj (kod Daruvara), po naređenju GS NOP odreda za Hrvatsku, od Banijske proleterske čete i boraca iz sastava 1. i 2. slavonskog NOP odreda formiran Kalnički NOP odred.
- Delovi Mosečkog bataljona posle kraće borbe zauzeli neprijateljsko uporište u s. Lečevici (kod Omiša) a žandarmerijsku i finansijsku posadu zarobili.

- 10/11. oktobar — Između ž. stanica Raduč i Lovinac (kod Gospića) 3. bataljon 9. hrvatske NO brigade porušio železničku prugu u dužini od 2,5 km, zbog čega je saobraćaj bio obustavljen 3 dana.
11. oktobar — U s. Budićima (kod Pakraca), po naređenju GŠ NOP odreda za Hrvatsku, od delova 1. i 2. slavonskog NGP odreda formirana 1. slavonska NOU brigada.
12. oktobar — U s. Drežnici (kod Ogulina), po naređenju GŠ NOP odreda za Hrvatsku, od 1. i 2. udarnog bataljona i bataljona ^Marko Trbović« i »Ljubica Gerovac« 1. primorsko-goranskog NOP odreda formirana 6. hrvatska NO brigada.
- Štab 4. operativne zone NOP odreda Hrvatske uputio letak vojnicima, podoficirima i oficirima domobranske vojske u Duvnu, Sinju i Imotskom, u kome, objašnjavajući im ko su i šta hoće Pavelić, Nedić i Draža Mihailović, poziva ih da prelaze u NOP odrede.
- Kod Visuća i Mekinjara Udbinska i Gospićka omladinska partizanska čela posle šestočasovne borbe odbile napad ustaša iz Udbine, ne dozvolivši paljenje i pljačkanje tih sela.
- Italijanske snage iz Široke Kule (kod Gospića) otpočele dvodnevni napad na jedinice Koreničkog područnog partizanskog bataljona kod Karaule, s. Klenovca 1 Cubrča jezera (kod Gospića) i potisnule ih prema s. Ljubovu.
13. oktobar — Između s. Dicma i s. Dugopolja (na pruzi Split — Sinj) jedinice Mosorske partizanske čete, solinska desetina i udarna grupa iz Dugopolja napale voz i ubile 21 italijanskog vojnika a 3 ranile.
- Ovoga dana i sutradan ustaše iz Jasenovca opljačkale sela Crkveni Bok, Ivanjski Bok i Strmen (kod Sunje) i pobile oko 600 osoba.
- Kod ž. st. Zvečaj (na pruzi Karlovac — Ogulin) delovi 2. kordunaškog područnog partizanskog bataljona miniranjem srušili neprijateljski putnički voz. Zapaljeno je 13 vagona i 1 lokomotiva.
- 13/14. oktobar — Između s. Metka i s. Ribnika (kod Gospića) 4. bataljon 9. hrvatske NO brigade porušio železničku prugu u dužini od 2 km, zbog čega je saobraćaj bio obustavljen 3 dana.
14. oktobar — Jedinice Kalničkog NOP odreda napale domobransko uporište u s. Spišić Bukovici (kod Virovitice) i zarobile 20 domobrana a zaplenile 16 pušaka.
- Kod Klanca (blizu Brinja) 3. bataljon li. hrvatske NO brigade napao iz zasede italijansku kolonu i naneo joj gubitke od oko 100 mrtvih i ranjenih.
- 14/15. oktobar — Kod s. G. Bogičeva (između Okučana i Nove Gradiške) diverzantska grupa 3. operativne zone NOP odreda Hrvatske miniranjem srušila neprijateljski transportni voz. Lokomotiva i 4 vagona su oštećeni. Poginulo je 212 ustaša, domobrana i nemačkih vojnika.
15. oktobar — Jedinice Moslavačkog NOP odreda zauzele ustaško uporište u Čazmi.
- Delovi Kalničkog NOP odreda zauzeli ustaško uporište u s. Bačkovici (kod Bjelovara) i posadi naneli gubitke od 14 mrtvih i 9 zarobljenih. Zaplenjeno je 12 pušaka, 1 p. mitraljez, 1 kamion i druga oprema.
- Formiran OK KPH za Pokuplje, koji je obuhvatao srezove: Samobor, Jastrebarski, Pizarovinu i V. Goricu.
- Oktobar s. — Kod s. Muća (blizu Splita), po naređenju Štaba 4. operativne zone NOP odreda Hrvatske, formirana Komanda Splitskog vojnog područja.
- Oktobar d. p. — Na sektoru Aržana (blizu Livna), u borbi protiv ustaša, domobrana i Italijanski vojnika, poginuo Ante Vučić, narodni heroj.
16. oktobar — U šumi Garjevici (kod Čazme) ustaško-domobranske i nemačke jedinice napale Moslavački NOP odred, koji se u toku noći izvukao u pravcu Bilogore, bez većih gubitaka.
- U šumi više s. Ribnjačke (kod Bjelovara) 2. bataljon Kalničkog NOP odreda napao i zarobio 57 domobrana, od kojih je 25 ostalo u partizanima. Zaplenjena su 54 para vojničkog odela i 54 para cipela.

- 10/17. oktobar — Jedinice 2. dalmatinske NOU brigade zauzele četničko uporište u s. Vaganu (kod Gračaca). U toku borbe četnici su imali 8 mrtvih, više ranjenih i 3 zarobljena, a jedinice brigade 1 mrtvog i 6 ranjenih boraca. Zaplenjeno je 6 pušaka, 1 p. mitraljez, 1 mitraljez i druge opreme.
17. oktobar — Kod s. Poloja (blizu Slunja) jedinice 2. i 4. hrvatske NOU brigade razbile italijansku kolonu sastava: konjički puk »Alesandrija« i 81. bataljon crnih košulja sa 4 topa i 8 tenkova. Neprijatelju su naneli gubici od 150 mrtvih i 33 zarobljena, a zaplenjeno je 7 kamiona, 2 topa, 1 lenk, 9 mitraljeza i p. mitraljeza, 122 puške i oko 300.000 metaka. Partizanske jedinice su imale 5 mrtvih i 8 ranjenih boraca.
- između Perušića i s. Janjča jedinice 4. ličkog NOP odreda uništile iz zasede 2 kamiona i ubile 27 italijanskih vojnika.
- U s. Cisti (na putu Trilj — Imotski) 3. bataljon 1. dalmatinske NOU brigade napao italijansku kolonu i prinudio je na povlačenje prema Trilju. Neprijatelj je imao 20 mrtvih, a bataljon 3 ranjena borca. Uništen je 1 neprijateljski tenk.
18. oktobar — Između s. Liča i s. Fužina (kod Delnica) bataljon »Matija Gubec« 1. primorsko-goranskog NOP odreda miniranjem srušio neprijateljski transportni voz. Cela kompozicija sa 2 lokomotive je uništena. Saobraćaj je bio obustavljen više od 7 dana.
- Jedinice Kalničkog NOP odreda zauzele ustaško uporište u s. M. Trojstvo (kod Bjeļovara) i prinudile njegovu posadu da se povuče u s. V. Trojstvo.
19. oktobar — GS NOP odreda za Hrvatsku pohvalio 2. hrvatsku NOU brigadu i 1. bataljon 4. hrvatske NOU brigade za razbijanje italijanske kolone kod s. Poloja (blizu Slunja) i 1. proleterski NOU bataljon Hrvatske za uspešna dejstva u Zumberku.
- Po naređenju GS NOP odreda za Hrvatsku, u cilju izvođenja većih operacija na teritoriji Banije, formiran Operativni štab grupe brigada (za 1. hrvatsku NOU, 5, 7. i 8. hrvatsku NO brigadu).
- 19/20. oktobar — Jedinice 1. slavonske NOU brigade zauzele ustaško uporište u s. Podvrško (kod Nove Gradiške).
20. oktobar — Kod s. Botinovca (blizu Koprivnice) Kalnički NOP odred odbio napad ustaša i prinudio ih na povlačenje u pravcu Bilo-gore i Ludbrega.
- U Podgori formiran SNO odbor za srez Makarsku.
21. oktobar — PK KPH za Dalmaciju poslao SK KPH za Hvar uputstvo o sakupljanju smokava u makarskom srezu radi ishrane vojske i uputstvo o ulozi Partije u odnosu na NO odbore povodom nekih učinjenih grešaka.
- Između ž. st. Javomik i Lič. Jesenica (na pruzi Zagreb — Split) jedinice 4. ličkog NOP odreda napale italijanski železnički transport, nanevši mu velike gubitke i uništivši 15 vagona.
22. oktobar — Blizu s. Apatovca (kod Križevaca) Kalnički NOP odred razbio domobransku Konjičku četvu iz Varaždina, naneo joj gubitke od 4 mrtva i 2 ranjena domobrana, zarobio 35 domobrana, 4 podoficira i 1 oficira i zaplenio 37 pušaka, 2 p. mitraljeza. 1 mitraljez, 1 automat i mnogo municije.
- Jedinice Mosečkog partizanskog bataljona posle devetočasovne borbe zauzele neprijateljsko uporište u s. Zelovu (kod Sinja) i zarobile 46 milicionera i žandarma.
- 22/23. oktobar — Deveta hrvatska NO brigada porušila železničku prugu Gospić — Raduč i tt veze u dužini od 5 km.
- Drugi bataljon 1. slavonskog NOP odreda napao domobrane i zauzeo ž. st. Brezine (na pruzi Banova Jaruga — Pakrac), gde je zaplenio 14 pušaka, 1 automat, oko 1000 metaka i 20 bombi.
23. oktobar — Jedinice Operativnog štaba grupe brigada (1. hrvatske NOU, 5, 7. i 8. hrvatske NO brigade) napale Glinu, u kojoj je bilo oko 700 domobrana i ustaša. Napad nije uspeo zbog slabe veze komandi sa jedinicama i zbog toga što je veći deo snaga bio na osiguranju prema neprijateljskim okolnim garnizonima.
- Po naređenju Štaba 1. operativne zone NOP odreda Hrvatske, od tri bataljona Komande područja Banije formiran Banijski NOP odred.
- Delovi partizanskog bataljona »Josip Kraš« zauzeli ž. st. Desinec (kod Jastrebarskog), zarobili 12 domobrana i zaplenili 12 pušaka, 1600 metaka, 21 bombu, 12 sinjela i drugu opremu, a ž. st. spalili.

- Jedinice 4. bataljona 1. dalmatinske NOU brigade zauzele neprijateljsko uporište s. Podgrada (ispod pl. Mosora) koje su branili žandarmi, te ovima nanele gubitke od 3 mrtva i 2 ranjena; odmah posle loga porušile Pavića most na Cetini i prekinule saobraćaj između Omiša i s. Podgrada.
  - Kod ž. st. Dragalić (blizu Okučana) Diverzantska grupa 3. operativne zone NOP odreda Hrvatske digla u vazduh nemački transport. Uništeno je 30 vagona i 1 lokomotiva.
- 24. oktobar**
- Jedinice 2. i 4. hrvatske NOU brigade zauzele ustaško-domobranksko uporište u s. Tušilović (kod Vojnića), zarobile 62 ustaše, 40 žandarma i 325 domobrana i zaplenile 350 pušaka, 4 mitraljeza, 13 p. mitraljeza, 1 minobacač, 2 topa i 30.000 metaka.
  - U Gračačkoj kotlini jedinice 9. hrvatske NO brigade napale četnički puk »Vožd Karadorđe«, ubile oko 70, zarobile 64 četnika i zaplenile 95 pušaka i 30.000 metaka.
  - Moslavački NOP odred i 1. bataljon 1. slavonske NOU brigade napali domobrane i žandarme u s. V. Grđevcu (kod Bjelovara), ali se zbog jačine neprijateljskih snaga i njihove utvrđenosti morali povući, pretrpevši gubitke od 12 mrtvih i 6 ranjenih boraca. Neprijatelj je imao 5 mrtvih i 3 ranjena.
  - Delovi 2. primorsko-goranskog NOP odreda zauzeli domobranksko uporište u s. Ertiću (kod Severina na Kupi). Domobrankska posada se povukla u pravcu Severina na Kupi.
- 24/25. oktobar**
- Drugi bataljon 1. slavonskog NOP odreda zauzeo i porušio ž. st. Dobrovac (na pruzi Banova Jaruga — Pakrac), koju su branili domobrani. U toku borbe zarobljeno je 7 domobrana, a zaplenjeno 7 pušaka, 9 bombi i druga oprema.
- 25. oktobar**
- Delovi 1. slavonske NOU brigade zauzeli ž. st. Ratkovicu (na pruzi Kapela — Ptoernica), porušili prugu, zarobili 16 domobrana i zaplenili 32 puške, 1 automat, oko 1000 metaka, 60 bombi i drugi materijal.
  - Kod s. Tugara (blizu Splita) 4. bataljon I. dalmatinske NOU brigade napao jake italijanske snage iz Omiša i posle tročasovne borbe odbacio ih prema Omišu. Neprijatelj je imao 20 mrtvih i oko 40 ranjenih.
- 26. oktobar**
- Kod s. Lovčića (blizu Slav. Broda) jedinice 1. slavonske NOU brigade posle dvočasovne borbe odbile napad jakih ustaških snaga iz Slav. Broda i nanele im velike gubitke.
  - Kod s. Radovice (blizu Metlike) italijanski vojnici iz Metlike napali 1. proleterski NOU bataljon Hrvatske i partizanski bataljon »Josip Kraš« i posle četvoročasovne borbe uspeali da se probiju prema s. Kaštu (kod Metlike).
- 26/27. oktobar**
- Kod Vagnja (na putu Sinj — Livno) jedinice 2. dalmatinske NOU brigade napale italijanske snage i posle dvočasovne žestoke borbe razbile jedan italijanski bataljon nanevši mu velike gubitke. Zaplenjeno je: 2 mitraljeza. 2 p. mitraljeza. 30 pušaka. 200 ručnih bombi. 6000 metaka. 1 sanduk sanitetskog materijala i druga oprema.
  - Između Banove Jaruge i Lipovljana Diverzantska grupa 3. operativne zone NOP odreda Hrvatske miniranjem srušila domobranski transportni voz i uništila 2 lokomotive i 27 vagona. Neprijatelj je imao mnogo mrtvih i ranjenih.
- 27. oktobar**
- Na području Mosora, po naređenju Štaba 4. operativne zone NOP odreda Hrvatske, od Mosorske čete formiran Mosorski partizanski bataljon.
  - Po naređenju Štaba 1. operativne zone NOP odreda Hrvatske, od tri partizanska bataljona Komande kordunaškog vojnog područja formiran Kordunaški NOP odred.
  - Kod s. Ljubošine (blizu Ogulina) delovi 6. hrvatske NOU brigade miniranjem srušili neprijateljski transportni voz a potom napali njegovu pratnju. U toku borbe poginulo je 25 italijanskih vojnika, 16 četnika i 25 domobrana. Lokomotiva i 2 vagona su uništeni, a saobraćaj je bio obustavljen 6 dana.
- 28. oktobar**
- U s. Gradištu (kod Slav. Požege) nemačke snage, potpomognute avijacijom, napale 1. slavonsku NOU brigadu, koja se povukla iz sela uz obostrano velike gubitke. Tada je oboren 1 neprijateljski avion.
  - Kod s. Jušića (na pruzi Rijeka — Trst) 1. istarska partizanska četa Vladimir Gortan« minirala železničku prugu i digla u vazduh transportni voz, u kome je poginulo oko 150 italijanskih vojnika i oficira Uništeni su lokomotiva i 6 vagona.
  - Jedinice 4. bataljona 1. dalmatinske NOU brigade zauzele četnička uporišta u s. Kljakama i s. Otišću (blizu Vrlike). Neprijatelj je uspeo da većim delom pobjegne u

pravcu Vrlike, dok je manji broj četnika zarobljen. Zaplenjen je veliki broj pušaka, municije i druge opreme.

- Jake italijanske, nemačke i ustaške snage iz sela Bušnje Vasi, Metlike i Vivodino otpočele četvorodnevni napad na 1. proletarski NOU bataljon Hrvatske i partizanski bataljon »Josip Kraš« kod sela Lešća. Visoča, Bulica, Magovca i Pilatovaca. U borbama do 31. oktobra partizanske jedinice su probile obruč kod s. Glušinje, prešle prugu Zagreb — Karlovac i 1. novembra stigle u D. Kupčinu (kod Jastrebarskog).
- Delovi Primorske partizanske čete, na dan proslave dolaska fašista na vlast u Italiji, upali u šibensku luku i otvorili mitraljesku vatru na italijanske oficire u hotelu "Krka". Ranjena su 4 italijanska oficira.
- Jedinice 9. hrvatske NO brigade izvršile neuspeo napad na četničko uporište u s. V. Popini (kod Gračaca).

29. oktobar — Jedinice 7. hrvatske NO brigade, uz sadejstvo 5. hrvatske NO brigade i 3. bataljona Banijskog NOP odreda, zauzele domobransko uporište u s. Kukuruzarima (kod Kostajnice) i sva uporišta na pruži Sunja — Kostajnica, zarobile 52 domobrana i zaplenile 51 pušku, 5 p. mitraljeza. 4 automata i 16.000 metaka.

29/30. oktobar — Jedinice 2. i 4. hrvatske NOU brigade napale ustaška i domobranska uporišta u selima Rakovici, Jelovu Klancu, Catrnji, Bliznici, Oštarskim stanovima. Luketić-Selu i Poljanku i na brdu Lisini. Pretrpevši gubitke od 7 mrtvih i 28 ranjenih, one su se morale povući zbog dolaska ustaških i domobranskih ojačanja iz Bihaća, Slunja i Cazina.

31. oktobar — U okolini Šibenika i Biograda, po naređenju Štaba 4. operativne zone NOP odreda Hrvatske, od Primorske partizanske čete i novodošlih boraca formiran Primorski (Severnodalmatinski) partizanski bataljon.

- Šibenska četa Primorskog partizanskog bataljona digla u vazduh električnu centralu na reci Krki, koja je električnim osvetljenjem snabdevala Šibenik i služila za pogon fabrike aluminijuma Lozovac. Šibenik je ostao bez svetla više od 10 dana. a 38 električnih peći fabrike aluminijuma u Lozovcu bilo je paralisano, te je obustavilo rad za više od dva meseca.

Oktobar k. — Po naređenju Štaba 1. operativne zone NOP odreda Hrvatske, od dva bataljona komande Ličkog područja formiran Lički NOP odred.

- Na Biokovu, po naređenju Štaba 4. operativne zone NOP odreda Hrvatske, formirana Komanda Biokovsko-neretljanskog vojnog područja.

Oktobar — PK KPH za Dalmaciju I Štab 4. operativne zone NOP odreda Hrvatske uputili letak stanovništvu Dalmacije: obavestili ga o zločinima koje su četnici, uz pomoć italijanskih vojnika, izvršili u Dalmaciji; pozvali ga da stupa u redove partizanskih jedinica.

- Na Ravnoj gori (u Slavoniji) održano savetovanje rukovodilaca saniteta u 3. operativnoj zoni NOP odreda Hrvatske, na kome se raspravljalo o merama za sprečavanje širenja pegavog tifusa u jedinicama i pozadini.
- Po naređenju Štaba 5. operativne zone NOP odreda Hrvatske formirana Komanda Primorsko-goranskog vojnog područja.
- Štab 3. operativne zone NOP odreda Hrvatske uputio stanovništvu Slavonije proglas o padu u ruke partizana ustaškog uporišta u Španovici (kod Pakraca) i o tome da su zločinci kažnjeni.
- Partizani — srpski rodoljubi uputili Srbima Slavonije i Sroma proglas u kome govore o četničkom izdajstvu, objašnjavaju ciljeve NOB-a i pozivaju stanovništvo da stupa u redove partizanskih jedinica.
- Na Smolinskoj glavici (na o. Korčuli) održana prva partijska konferencija sreza Korčula, na kojoj je osuđen oportunistički stav SK KPH za Korčulu, izabran novi SK i formiran SNO odbor za Korčulu.
- Na Smolinskoj glavici (na o. Korčuli) održana sreska konferencija SKOJ-a za Korčulu: izabrano je novo sresko rukovodstvo i formirani su opštinski komiteti SKOJ-a.

MAKEDONIJA

2. oktobar — U s. Rastovici (kod Kruševa) NOP odred »Pitu Guli« zaplenio nešto oružja i druge opreme i održao miting.

- 4 oktobar — U s. Zurču (kod Kruševa) Kruševski NOP odred »Pitu Guli« ubio jednog bugarskog policajca i održao politički zbor.
7. oktobar — U s. Desovo (kod Prilepa) upali 3. četa NOP odreda »Dimitar Vlahov« i NOP odred »Đorče Petrov«, te streljali zloglasnog vojvodu Donča, organizatora kontračeta u prilepskom kraju, održali politički zbor i zaplenili 15 pušaka¹.
- II. oktobar*
- Selo G. Količane (kod Skoplja) zauzela 1. četa NOP odreda »Dimitar Vlahov«. Ona je tu zaplenila 20 pušaka i dosta municije i formirala seoski vojni štab.
- U s. G. Divjacima (kod Kruševa) ušao Kruševski NOP odred »Pitu Guli«, zaplenio nešto oružja i održao politički zbor.
13. oktobar — U rejonu s. Oreov Dol (kod Titovog Velesa) NOP odred »Đorče Petrov« vodio ceo dan borbu protiv delova bugarskih jedinica iz Velesa.
- Ofcobar s. — U s. D. Jabolčištu (kod Titovog Velesa) bugarska vojska i policija iz Velesa, posle zverskog mučenja, na očigled stanovništva ubili 7 pripadnika NOP-a zato što nisu hteli da otkriju partizane.
16. oktobar — Instruktor CK KPJ u Makedoniji Dobrivoje Radosavljević obavestio PK KPJ za Srbiju (preko koga je održavana veza sa CK KPJ) o stanju na teritoriji Makedonije i o dejstvima NOP odreda na sektoru Veles (sada: Titov Veles) — Prilep — Bitolj.
- Bugarske jedinice veleškog garnizona, pošto nisu uspele da unište NOP odred »Dimitar Vlahov«, blokirale sela u Azotu. Sutradan su otpočele raciju i pri tom stregale 16 seljaka, internirale 68 i stavile pod istragu 48.
20. oktobar — U s. Dvorcima (kod Kičeva) NOP odred »Pitu Guli« napao bugarsko obezbeđenje laboratorije rudnika mangana »Cer Nebojša« i carinarnicu, zaplenio dosta oružja i drugog materijala, uništio oko 100 kg raznih hemikalija u laboratoriji 1 održao miting.
21. oktobar — U s. Sopotskom (blizu Resna) Bitoljsko-prespanski NOP odred »Damjan Gruev« vodio borbu protiv bugarske vojske i policije resenskog garnizona koji su blokirali selo dok je on održavao politički zbor. Odred se, zbog pritiska jačih neprijateljskih snaga, pod borbom izvukao na pi. Biglu.
30. oktobar — U Bitolju preki sud bugarske 5. armije osudio 4 pripadnika NOP-a na smrt, 9 na doživotnu robiju i 6 na 15 godina strogog zatvora.
- Oktobar k.*
- Kod s. Belovodice (blizu Prilepa) NOP odred »Đorče Petrov« vodio viščasovnu borbu protiv bugarske policije iz Prilepa, a zatim se povukao na Kadin kamen.
- GŠ NOP odreda za Makedoniju uputio proglaš bugarskoj okupatorskoj vojsci s pozivom da se ne bori protiv partizana, već da prelazi na njihovu stranu i vodi borbu protiv zajedničkog neprijatelja.
- Izašao prvi dvobroj »Biltena«, organa GŠ NOP odreda Makedonije.
- U s. Lavčanima i s. Vidranima (kod Kičeva) formirani seoski NO odbori.

SLOVENIJA

1. oktobar — Izvršni odbor OF doneo odluku o reorganizaciji GŠ NOP odreda za Sloveniju.
- GŠ NOP odreda za Sloveniju naredio Štabu LoSkog NOP odreda da po prebacivanju u slovenačko primorje uzme naziv: Soški NOP odred.
- 6 oktobar — Na pl. Mokrecu, po naređenju GŠ NOP odreda za Sloveniju, od 1. bataljona Krimskog NOP odreda i 2. bataljona Notranjskog NOP odreda formirana slovenačka NOU brigada »Ljubo Šercer«.
- GŠ NOP odreda za Sloveniju naredio da se na teritoriji bivše 3. grupe NOP odreda formira novi Notranjski NOP odred.
14. oktobar — U s. Pristavi (kod Višnje gore) 3. bataljon NOU brigade »Matija Gubec* sukobio se sa oko 150 italijanskih vojnika i naneo im gubitke.

¹ Te čete su formirale bugarske okupacione vlasti, od domaćih **Izdajnika za uspefnu borbu protiv NOP-a.**

1942. oktobar

SRBIJA

oktobar 1942.

20. oktobar Loški NOP odred krenuo u Slovenačko primorje radi reorganizacije tamošnjih jedinica i od tada dejstvovao kao Soški NOP odred.
23. oktobar Na Korenu (iznad s. Horjula, kod Ljubljane) 1. i 3. četa slovenačke NOU brigade »Liubo Serčer« izvršile napad na oko 1200 okupatorskih vojnika i 300 belogardista. Neprijatelj je imao veliki broj mrtvih.
- Kod s. Smarjete (blizu Novog Mesta) patrola 1. bataljona Istočnodolenjskog NOP odreda sukobila se sa belogardističkom patrolom i nanela joj gubitke.
26. oktobar U blizini s. Loga (u Dolomitima) 3. bataljon Dolomitskog NOP odreda vodio borbu protiv većeg broja italijanskih vojnika i belogardista i naneo im gubitke. Borba je trajala oko 11 časova.
28. oktobar GS NOP odreda za Sloveniju izdao naredbu o sakupljanju dobrovoljaca za parti-zanske jedinice u Gorenjskoj i Štajerskoj.
31. oktobar Na Creti (na pl. Menini, kod Celja) nemačke jedinice opkolile logor 1. bataljona Savinjskog NOP odreda. Bataljon se jurišem probio iz obruča i neprijatelju naneo gubitke, dok sam nije imao žrtava.

SRBIJA

1. oktobar — U s. Troglan Bari (kod Boljevca) delovi Timočkog NOP odreda razoružali dva bu-garska vojnika.
2. oktobar — Između s. Doljevca i s. Belotinca (na pruzi Niš — Leskovac) delovi Jastrebačkog NOP odreda skinuli šinu, usled čega se srušio teretni voz.
213. oktobar — Jedna desetina Leskovačkog NOP odreda razmontirala deo pruge Leskovac — Vranje, usled čega se srušio nemački transportni voz, te u njemu poginulo više nemačkih vojnika.
5. oktobar — U s. Ogaru (kod Rume) delovi 3. bataljona 3. NOP odreda 3. operativne zone Hrvat-ske razbili palrolno odeljenje od 20 žandarma, te zarobili 9 žandarma i zaplenili 9 pušaka i 1 p. mitraljez.
- Prva četa Rasinskog NOP odreda napala kazneni zavod u Kruševcu i iz njega oslobodila nekoliko drugova.
- Oktobar p. — Delovi Rasinskog NOP odreda, u dva maha, kod s. Vitkovca (na pruzi Niš — Sta-lac) srušili prugu, usled čega su se srušili jedan teretni voz i jedna kompozicija s nemačkim ranjenicima koji su iz Afrike upućeni u Nemačku na lečenje. Tom pri-likom je poginulo oko 100 nemačkih vojnika.
- U Siriničkoj župi (kod Uroševca), od dva bataljona iz Uroševca i okoline i tri iz Siriničke župe, formiran Sarplaninski pozadinski NOP odred.
- 5/6. oktobar — Iz Bosne prebačena u Bosutske šume (u rejon Srem. Rače) 6. istočnobosanska brigada.
8. oktobar — U s. Pranjanima (kod Čačka) obnovljeno partijsko rukovodstvo za takovski srez. Ono je idućeg meseca preraslo u SK KPJ.
- 7 oktobar — Na mostu kod s. Mramora (blizu Niša) delovi Jastrebačkog NOP odreda napali bu-garsku stražu i ranili 4 vojnika.
8. oktobar — Sa mitinga održanog na Rudniku, partizani 1. šumadijskog NOP odreda i prisutni meštani uputili, preko VS NOP i DV Jugoslavije, drugarske pozdrave partizanima Bosne, Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Slovenije, Slavonije, Dalmacije. Like i Korduna, zaklinjući se da puške iz ruku neće ispustiti dok ne budu isterani okupa-tori iz naše zemlje i uništene njihove sluge.
- U s. Vrbanu (kod Preševa) bugarski vojnici napali delove Crnotravskog NOP odreda i naneli im gubitke od 10 mrtvih, dok se ostatak tog odreda probio.
- 8/0. oktobar — U s. Magašu i s. Dragom Delu (kod Lebana) Jablaničko-pasjački NOP odred razo-ružao četnike i seosku miliciju i zaplenio 50 pušaka i 2 puškomilraljeza.
0. oktobar — Kod s. Cukljenika (blizu Leskovca) delovi Leskovačkog NOP odreda napali patrolu graničnog odeljenja, te ubili 1, ranili 1 i zarobili 3 graničara.

Delovi Jablaničko-pasjačkog NOP odreda spalili opštinsku arhivu u s. Oranu i s. Bučumetu a u s. Slišanu (blizu Lebana), pored toga razoružali i seosku stražu.

Na inicijativu OK KPJ za Kruševac, jedna trojka Rasinskog NOP odreda upala u Kruševačku bolnicu i iz Internog odeljenja oslobodila člana OK KPJ Steva Milanka i partizanskog kurira Isidora Milovanovića 1 prebacila ih u s. Čitluk, gde su ostali na oporavku.

10. oktobar Komandujući general i zapovednik Srbije naredio da se ustanik uhvaćen sa oružjem prilikom borbenih dejstava ima, načelno, obesiti ili streljati.
- Komandujući general i zapovednik Srbije naredio da se mere odmazde koje su utvrđene za slučaj ako bude ubijen i ranjen nemački vojnik ubuduće imaju primenjivati i ako nestane neki nemački vojnik.
11. oktobar U s. Krivoj Reci (kod Brusa) nemački i bugarski vojnici pohvatali sve stanovništvo i zatvorili ga u crkvu, a onda ovu minirali. Poginulo je 320 lica, većinom žena i dece. Bugarski fašisti su bacali u vatru živu malu decu.
- U/12, oktobar — U s. MisaČi (kod Arandjelovca) delovi 1. šumadijskog NOP odreda demolirali postrojenja u rudnicima uglja »Oplenac«, »Vrbas« i »Orašac«.
12. oktobar Jedinice 17. i 21. bugarske divizije iz Niša i Prokuplja preduzele napad na Jastrebački NOP odred na pl. M. Jastrepcu. Malojastrebačka četa se izvukla iz blokade i prebacila na pl. Pasjaču; isto je učinila i Velikojastrebačka četa. Pošto nisu naišle na partizane, bugarske jedinice su, za odmazdu, spalile sve partizanske kuće u s. Lepaji i s. Baličevcu, a pohvatano stanovništvo oterale u logor.
- Delovi Rasinskog NOP odreda spalili opštinsku arhivu u s. Sekuriću (kod Rekovca) i razdelili seljacima oko 5000 kg pšenice koja je bila prikupljena na ime rekvizicije.
13. oktobar U rudniku kamena u Vučjaku (kod Rudnika) delovi 1. šumadijskog NOP odreda zaplenili 2 kamiona sa prikolicama, 70 kg eksploziva, 800 kapisli i veću količinu fitiljn.
14. oktobar Na Filipovom putu, između sela Jamene i Morovića (kod Sida), glavnina 6. istočnobosanske brigade, 1. bataljon 3. NOP odreda 3. operativne zone Hrvatske i Bosutska partizanska četa razbili dve čete iz nemačke 718. divizije. Neprijatelj je pretrpeo veće gubitke. Zaplenjeno je: 2 minobacača sa 150 mina, 4 p. mitraljeza, 2 automata veći broj pušaka sa oko 10.000 metaka, 1 radio-stanica i komora sa dosta vojničke opreme.
- Nemačka policija obesila u selima južnog Banata: Samošu 20. Zagajcu 15 i Vračevu Gaju 15 pripadnika i simpatizera NOP-a.
17. oktobar U s. Gajtanu (kod Lebana) Jablaničko-pasjačk: NOP odred sukobio se s jednim poternim odeljenjem SDS, naneo mu gubitke i prisilio ga na povlačenje ka Kuršumliji.
- Kod s. Krive Reke (na pruži G. Milanovac — Ljig) delovi 1. šumadijskog NOP odreda na četiri mesta porušili prugu.
18. oktobar U rejon Hajdučkog brega (na Fruškoj gori) stigli iz Bosutskih šuma 6. istočnobosanska brigada, 1. bataljon 3. NOP odreda 3. operativne zone Hrvatske i Bosutska partizanska četa.
19. oktobar Iz rudnika hroma u s. Lojanu (kod Preševa) šiptarski NOP odred »Zeinel Ajdini* i deo Vranjskog NOP odreda (oko 20 boraca) proterali bugarsku stražu, te zaplenili veću količinu eksploziva i spalili arhivu rudnika.
- 19/20. oktobar — Delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone Hrvatske napali žandarme u s. D. Petrovcima (kod Rume), zapalili žand. st. i opštinsku arhivu i zaplenili 6 pušaka s municijom.
- Između s. Grabovaca i s. Obreža (južni Srem) delovi 3. NOP odreda 3 operativne zone Hrvatske posekli oko 100 tt stubova i prekinuli veze.
20. oktobar — U s. Barajevu (kod Ripnja) delovi 1. šumadijskog NOP odreda napali četnički odred i naneli mu gubitke od 7 mrtvih i zaplenili 23 puške.
- Komanda nemačko-ustaškog garnizona iz Rume sa preko 1000 vojnika i 4 tenka blokirala s. Dobrinca (kod Rume), ali, i pored terora nad stanovništvom, nije uspela da u podzemnim skloništim (bazama) otkrije 1. četu 2. bataljona 3. NOP odreda 3. operativne zone Hrvatske.

20121. oktobar — Delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone Hrvatsko prodrli u s. M. Radince (kod Rume), zaplenili 9 pušaka s municijom i zapalili opštinsku arhivu.
21. oktobar — Iz s. Ležimira (kod Srem. Mitrovice) delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone Hrvatske, posle dvodnevnog puškaranja, proterali 5. četu 16. ustaškog bataljona u pravcu s. St Divoša. Poginule su 3 a ranjene 4 ustaše.
- Na ž. st. Batuši (kod Požarevca) delovi Požarevačkog NOP odreda demolirali postrojenja i zapalili jedan vagon.
23. oktobar — Us. Statovcu (kod Prokuplja) delovi Jablaničko-pasjačkog NOP odreda napali seosku miliciju, ubili 1 oficira i ranili 2 milicionera.
- 23/24. oktobar — Us. Garima (kod Kruševca) delovi Rasinskog NOP odreda oštetili rudnik uglja i spalili opštinsku arhivu.
26. oktobar — OK KPJ za Srem uputio CK KPJ izveštaj o borbama NOP odreda i stanju partijske organizacije u Sremu.
- 26/27. oktobar — Na ž. st. Stavici (na pruži G. Milanovac — Ljig) delovi 1. šumadijskog NOP odreda demolirali postrojenja i na osam mesta porušili prugu.
28. oktobar — Delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone Hrvatske prodrli u s. Golubince (kod Stare Pazove), naneli neprijatelju gubitke, uništili poštanske uređaje, spalili opštinsku arhivu i zaplenili 4 puške.
- Kod s. Bučje (blizu Knjaževca) od proživelih boraca Svrliškog Ozrenskog NOP odreda formirana partizanska četa.
- Na pl. Povlenu četnici i nedićevci razbili Suvoborski NOP odred.
29. oktobar — Delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone Hrvatske prodrli u s. Vojku (kod Stare Pazove), onesposobili poštanske uređaje, zapalili opštinsku arhivu i oslobodili 40 prisilno regrulovanih mladića.
- U s. Stojniku (kod Arandiovca) delovi 1. šumadijskog NOP odreda napali žandarmerijsku posadu, te ubili 2 žandarma (ostali pobešli) i zaplenili 11 pušaka.
- Delovi 3. NOP odreda 3. operativne zone Hrvatske spalili opštinsku arhivu u s. Krnješevcima (kod Stare Pazove) i zabranili dalji rad opštinskim službenicima.
31. oktobar — Po odluci OK KPJ za Srem na Fruškoj gori izvršena reorganizacija prikupljenih jedinica Štaba 3. NOP odreda 3. operativne zone Hrvatske: od dotadašnja tri formirana su četiri bataljona pri tome je kompletan 3. bataljon (Psavski) ušao u sastav 6. istočnobosanske brigade; 1. i 2. bataljon sa Štabom odreda imali su da se prebace u istočnu Bosnu, a 4. bataljon, formiran od ljudstva koje nije moglo izdržati teže napore, trebalo je da ostane u Sremu.
- Oktober k. — Na sastanku u s. Bibi (kod Uroševca) Oblasni komitet KPJ za Kosovo i Metohiju analizirao vojno-političku situaciju u svetu i u Jugoslaviji, formirao Privremeni GŠ NOP i DV za Kosovo i Metohiju i odlučio da se organizuju partizanski NOP odredi koji će odmah preći u akcije.
- Oktober — Na pl. Tupižnici jedan odred SDS razbio Boljevačku četu Knjaževačko-boljevačkog NOP odreda.
- Kod Zabija, u borbi protiv mađarske policije, teško ranjen i zarobljen član PK KPJ za Vojvodinu Stevan Divnin Baba, narodni heroj. On je na putu za Novi Sad umro od namerno izazvane komplikacije na rani.¹
- Us. Belegišu (kod Stare Pazove) formiran ilegalni mesni NO odbor.
- U blizini zemunskog parka, po odluci partijske ćelije fabrike »Ikarus«, dva udarnika likvidirala poznatog provokatora i špijuna Močkovića, vratara fabrike.
- Us. Gračanici (kod Prištine) italijanske vlasti izvršile provalu i uhapsile većinu članova MNO odbora.

¹ Po drugom izvoru događaj se desio u novembru.